

EUROOPAN
TILINTARKASTUS-
TUOMIOISTUIN

Kertomus Euroopan unionin teollisoikeuksien viraston (EUIPO) tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2019

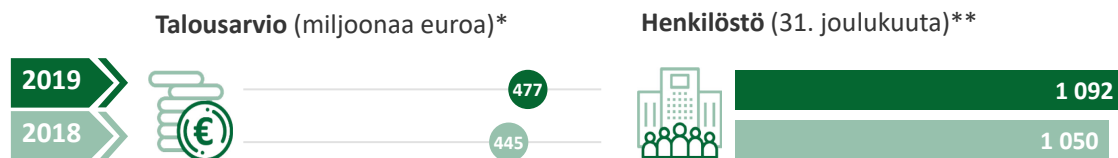
sekä viraston vastaus

Johdanto

01 Euroopan unionin teollisoikeuksien virasto ('virasto' tai 'EUIPO'), josta käytettiin 23. maaliskuuta 2016 asti nimeä sisämarkkinoilla toimiva yhdenmukaistamisvirasto, perustettiin vuonna 1993. Viraston alkuperäistä perustamisasetusta tarkistettiin viimeksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2017/1001¹. Alicantessa sijaitsevan viraston ydintoimialaan kuuluvat rekisteröitävät ja rekisteröidyt EU-tavaramerkit ja yhteisömallit, jotka ovat voimassa koko EU:n alueella.

02 *Kaaviossa 1* esitetään viraston avainluvut².

Kaavio 1: Viraston avainluvut

* Talousarviota koskevat luvut perustuvat varainhoitovuoden aikana käytettävissä olevien maksumäärärahojen yhteismäärään.

** Henkilöstöön luetaan EU:n virkamiehet, EU:n väliaikaiset toimihenkilöt, EU:n sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat mutta ei tilapäisiä työntekijöitä eikä konsultteja.

Lähde: Euroopan unionin konsolidoitu tilinpäätös varainhoitovuodelta 2018 ja Euroopan unionin alustava konsolidoitu tilinpäätös varainhoitovuodelta 2019; henkilöstön lukumäärää koskevat viraston toimittamat tiedot.

Tarkastuslausuman perustana olevat tiedot

03 Tilintarkastustuomioistuimen valitsema tarkastustapa käsittää analyttiset tarkastustoimenpiteet, tapahtumien suoran testaamisen ja viraston valvontajärjestelmien keskeisten kontrollien arvioinnin. Tämän lisäksi hyödynnetään muiden tarkastajien työhön perustuvaa evidenssiä ja analysoidaan viraston toimivan johdon toimittamat tiedot.

¹ EUVL L 154, 16.6.2017, s. 1.

² Lisätietoja viraston toimivaltuuksista ja toiminnasta esitetään sen sivustolla osoitteessa www.euipo.europa.eu.

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuslausuma Euroopan parlamentille ja neuvostolle – riippumattoman tarkastajan kertomus

Lausunto

04 Tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut

- a) viraston tilinpäätöksen, joka sisältää tilinpäätöslaskelmat³ ja kertomukset talousarvion toteuttamisesta⁴ 31. joulukuuta 2019 päättyneeltä varainhoitovuodelta, ja
- b) tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 287 artiklan mukaisesti.

Tilien luotettavuus

Lausunto tilien luotettavuudesta

05 Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että viraston tilinpäätös 31. joulukuuta 2019 päättyneeltä varainhoitovuodelta antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudellisesta asemasta 31. päivältä joulukuuta 2019 sekä toimien tuloksista, rahavirroista ja nettovarallisuuden muutoksista mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta viraston varainhoitoasetuksen ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti. Kirjanpitosäännöt perustuvat kansainvälisesti hyväksytyihin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin.

³ Tilinpäätöslaskelmat sisältävät taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, nettovarallisuuden muutoksia koskevan laskelman sekä yhteenvedon keskeisistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁴ Kertomukset talousarvion toteuttamisesta käsittävät kertomukset, joissa on aggregoitu kaikki talousarviotapahtumat, ja talousarvion liitetiedot.

Tilien perustana olevien toimien laillisuus ja asianmukaisuus

Tulot

Lausunto tilien perustana olevien tulojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

06 Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että 31. päivänä joulukuuta 2019 päättyneen varainhoitovuoden tilien perustana olevat tulot ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

Maksut

Lausunto tilien perustana olevien maksujen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

07 Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että 31. päivänä joulukuuta 2019 päättyneen varainhoitovuoden tilien perustana olevat maksut ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

Perustelut lausunnoille

08 Tilintarkastustuomioistuin toimitti tarkastuksensa kansainvälisen tilintarkastajaliiton (*International Federation of Accountants*, IFAC) kansainvälisten tilintarkastusstandardien (ISA) ja eettisten ohjeiden sekä ylimpien tarkastuselinten kansainvälisen järjestön (*International Organisation of Supreme Audit Institutions*, INTOSAI) antamien kansainvälisten standardien (ISSAI) mukaisesti. Mainittuihin standardeihin perustuvia tilintarkastustuomioistuimen velvollisuuksia kuvataan tarkemmin kohdassa ”Tarkastajan velvollisuudet”. Tilintarkastustuomioistuin toimii eettisiä tilintarkastusstandardeja käsittelevän kansainvälisen lautakunnan (*International Ethics Standards Board for Accountants*, IESBA) vahvistamien eettisten sääntöjen mukaisesti riippumattomasti noudattaen tilintarkastuksen kannalta relevantteja eettisiä vaatimuksia. Tilintarkastustuomioistuin on täyttänyt muut eettiset velvoitteensa näiden vaatimusten ja IESBAn eettisten sääntöjen mukaisesti. Tilintarkastustuomioistuin katsoo hankkineensa lausuntonsa perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä.

Toimivan johdon ja hallintoelinten velvollisuudet

09 Viraston toimiva johto vastaa SEUT:n 310–325 artiklan ja viraston varainhoitoasetuksen mukaisesti viraston tilinpäätöksen laatimisesta ja esittämisestä kansainvälisesti hyväksytyjen julkisen sektorin

tilinpäätösstandardien pohjalta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tähän kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää sisäiset kontrollit siten, että niiden pohjalta on mahdollista laatia ja esittää tilinpäätös, jossa ei ole petoksesta tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä. Viraston toimivan johdon vastuulla on lisäksi varmistaa, että tilinpäätöksessä mainitut toiminnot, rahoitustoimet ja tiedot ovat tilinpäätöstä sääntelevien virallisten normien mukaisia. Viraston toimiva johto on viime kädessä vastuussa viraston tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

10 Kun viraston toimiva johto laatii tilinpäätöstä, sen vastuulla on arvioida viraston kykyä jatkaa toimintaansa. Toimivan johdon on tuotava tarvittaessa esiin viraston toiminnan jatkuvuuteen liittyvät seikat ja laadittava tilinpäätös toiminnan jatkuvuuden periaatteen pohjalta, paitsi jos toimiva johto aikoo lopettaa yhteisön tai lakkauttaa sen toiminnan tai sillä ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

11 Hallintoelinten vastuulla on valvoa viraston tilinpäätösraportointia.

Tarkastajan velvollisuudet tilien ja niiden perustana olevien toimien tarkastamisen yhteydessä

12 Tilintarkastustuomioistuimen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus siitä, onko viraston tilinpäätöksessä olennaisia virheellisyyksiä ja ovatko tilien perustana olevat toimet laillisia ja asianmukaisia, ja antaa tarkastuksensa perusteella Euroopan parlamentille ja neuvostolle tai muille asianomaisille vastuuvapauden myöntäville viranomaisille tarkastuslausuma viraston tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Kohtuullisella varmuudella tarkoitetaan korkeaa varmuustasoa. Kohtuullinen varmuus ei kuitenkaan ole tae siitä, että tarkastuksessa havaitaan kaikki olennaiset virheellisyydet ja vaatimusten noudattamatta jättämiset. Virheellisyydet ja noudattamatta jättämiset voivat johtua petoksista tai virheistä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

13 Tulojen alalla tilintarkastustuomioistuin tarkastaa komissiolta tai yhteistyökumppanimailta saadut tuet ja arvioi tarvittaessa menettelyt, joilla virasto kerää palkkioita ja muita tuloja.

14 Menojen alalla tilintarkastustuomioistuin tarkastaa maksutapahtumat, kun menot ovat aiheutuneet ja ne on kirjattu ja hyväksytty. Tarkastus kattaa ennakkomaksuja lukuun ottamatta kaikentyyppiset (myös omaisuuserien hankintaan liittyvät) maksut siinä vaiheessa, kun maksu on suoritettu.

Ennakkomaksut tarkastetaan, kun varojen vastaanottaja esittää tositteet siitä, että varat on käytetty asianmukaisesti, ja virasto hyväksyy tositteen ennakkomaksun tilinpidollisen selvittämisen yhteydessä joko samana vuonna tai myöhemmin.

15 ISA- ja ISSAI-standardien mukaisesti tilintarkastustuomioistuin käyttää ammatillista harkintaansa ja säilyttää ammatillisen skeptisyyden koko tarkastuksen ajan. Tilintarkastustuomioistuimen tehtävänä on myös

- o tunnistaa ja arvioida riskejä siitä, että tilinpäätöksiin sisältyy petoksista tai virheistä johtuvia olennaisia virheellisyksiä tai että tilien perustana olevien toimien kohdalla on petoksista tai virheistä johtuen jätetty olennaisella tavalla noudattamatta Euroopan unionin lainsäädäntökehyksen vaatimuksia. Tilintarkastustuomioistuimen tehtävänä on suunnitella ja suorittaa tilintarkastustoimenpiteitä näihin riskeihin vastaamiseksi ja hankkia lausuntojensa perustaksi tarpeellinen määrä tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä. Riski, että petoksesta johtuva olennainen virheellisyys tai noudattamatta jättäminen jää havaitsematta, on suurempi kuin riski, että havaitsematta jää virheestä johtuva olennainen virheellisyys tai noudattamatta jättäminen, sillä petokseen voi liittyä epärehellistä yhteistoimintaa, väärennöksiä, tahallisia tietojen poisjättämisistä, väärin tietojen antamista tai sisäisten kontrollien sivuuttamista.
- o saada käsitys tilintarkastuksen kannalta relevanteista sisäisistä kontrolleista olosuhteisiin nähden asianmukaisten tilintarkastustoimenpiteiden suunnittelua varten, mutta ei siinä tarkoituksessa, että annettaisiin lausunto sisäisten kontrollien vaikuttavuudesta.
- o arvioida sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden asianmukaisuutta ja toimivan johdon esittämien kirjanpidollisten arvioiden ja niihin liittyvien tilinpäätöksessä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- o tehdä johtopäätös siitä, onko toimiva johto soveltanut asianmukaisesti toiminnan jatkuvuuteen perustuvaa kirjanpitokäsittelyä, ja tehdä hankitun tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätös siitä, liittyykö olennaista epävarmuutta sellaisiin tapahtumiin tai olosuhteisiin, jotka saattavat antaa merkittävää aihetta epäillä viraston kykyä jatkaa toimintaansa. Jos tilintarkastustuomioistuin toteaa, että olennaista epävarmuutta on havaittavissa, sen on kiinnitettävä tarkastuskertomuksessaan lukijan huomio asianomaisiin tilinpäätöksessä esitettyihin tietoihin tai annettava mukautettu lausunto, jos tiedot ovat puutteellisia. Tilintarkastustuomioistuimen johtopäätökset perustuvat tarkastuskertomuksen laatimisajankohtaan mennessä saatuun tilintarkastusevidenssiin. Tulevaisuuden tapahtumat tai olosuhteet saattavat kuitenkin johtaa siihen, että yhteisö ei pysty jatkamaan toimintaansa.

- o arvioida tilinpäätöksen yleinen esittämistapa, rakenne ja sisältö sekä siinä esitetyt tiedot sekä se, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia toimia ja tapahtumia siten, että tilinpäätös on esitetty oikein.
- o hankkia tarpeellinen määrä tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä viraston taloudellisista tiedoista, jotta se voi esittää lausunnon tilinpäätöksestä ja sen perustana olevista toimista. Tilintarkastustuomioistuin vastaa tarkastustyön ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Tilintarkastustuomioistuin vastaa yksin tarkastuslausunnostaan.

Tilintarkastustuomioistuin ilmoittaa toimivalle johdolle muun muassa tarkastuksen suunnitellun laajuuden ja ajoituksen sekä merkittävät tarkastushavainnot ja tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksensa aikana havaitsemat mahdolliset merkittävät puutteet sisäisissä kontrolleissa. Tilintarkastustuomioistuin määrittää virastolle ilmoitetuista seikoista ne, jotka ovat olleet merkittävimpiä tilinpäätöksen tarkastuksessa tarkastuksen kohteena olevana varainhoitovuonna.

Tilintarkastustuomioistuin kuvaa kyseisiä seikkoja tarkastajan kertomuksessaan, ellei säädös tai määräys estä asianomaisten tietojen julkistamista tai – erittäin harvinaisissa olosuhteissa – tilintarkastustuomioistuin toteaa, että asianomaista seikkaa ei ole syytä julkaista kertomuksessa, koska julkaisemisesta aiheutuvien kielteisten seurausten voitaisiin kohtuudella olettaa olevan suurempia kuin tietojen julkaisemisesta yleisen edun kannalta saatava hyöty.

16 Jäljempänä esitettävät huomautukset eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausuntoa kyseenalaiseksi.

Huomautukset toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta (sääntöjenmukaisuudesta)

17 Virasto julkaisi avointa toimea koskevan ilmoituksen, jonka perusteella oli tarkoitus laatia hankeasiantuntijoita koskeva varallaololuettelo viraston asiakassuhteista vastaavaa osastoa varten. Osasto muodostuu kahdesta eri yksiköstä (asiakassuhteet ja viestintä), joten avointa toimea koskevaan ilmoitukseen sisältyi kaksi eri hakijaprofiilia, jotka oli määrä arvioida erikseen. Valintamenettelyn aikana kuitenkin kaikki hakijat arvioitiin kaikkien valintakriteereiden perusteella, joten hakijat, jotka täyttivät kummankin profiilin hakuehdot, asetettiin etusijalle. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan avointa toimea koskevan ilmoituksen sanamuoto sitoo valintalautakuntia sellaisena kuin ilmoitus on julkaistu. Jos kaikki hakijat olisi arvioitu avointa toimea koskevassa ilmoituksessa asetettujen ehtojen mukaisesti, joitakin hakijoita ei olisi otettu varallaololuetteloon, sillä he eivät olisi saavuttaneet ennalta määritettyjä pisterajoja.

Lisäksi samassa menettelyssä valintalautakunta otti haastattelukutsusta kieltäytyneen hakijan tilalle hakijan, joka ei ollut saavuttanut ennalta määritettyä pisterajaa. Kaikkiaan 17 muuta hakijaa oli saanut vähintään saman pistemäärän kuin haastatteluun kutsuttu hakija, mutta valintalautakunta ei esittänyt mitään asiakirjoihin perustuvaa selvitystä sen tueksi, miksi asianomainen hakija, joka työskenteli jo viraston palveluksessa, oli kutsuttu haastatteluun.

Valintamenettely oli näin ollen sääntöjenvastainen, sillä mainitut puutteet heikensivät avoimuuden ja hakijoiden tasapuolisen kohtelun periaatteita.

18 Valintalautakunnan jäsenten on myös ilmoitettava mahdolliset eturistiriidat, jotka nimittävän viranomaisen on käytävä läpi. Menettelyn tarkoituksena on estää suosinta ja varmistaa, että avoimuuden ja tasapuolisuuden periaatteita noudatetaan. Tarkastettujen kolmen valintamenettelyn yhteydessä valintalautakunnan jäsenet kuitenkin allekirjoittivat valintamenettelyyn osallistumista varten yleisen luottamuksellisuusilmoituksen, johon sisältyi eturistiriitojen ilmoittaminen. Ilmoitus allekirjoitettiin ennen kuin hakijaluettelo oli tiedossa. Ilmoituksen mukaan jokaisen valintalautakunnan jäsenen ja varajäsenen oli ilmoitettava mahdolliset yksittäiset kysymykset, joiden seurauksena saattaa syntyä eturistiriita.

Nykyisessä eturistiriidattomuutta koskevassa ilmoituksessa ainoastaan vahvistetaan, että valintalautakunnan jäsenet aikovat ilmoittaa mahdolliset eturistiriidat, koska ilmoituksen allekirjoittaminen tapahtuu ennen kuin hakijaluettelo on tiedossa. Varainhoitoasetuksessa säädetään, että valintalautakunnan on allekirjoitettava ilmoitus, kun hakijat ovat tiedossa. Ilmoituksessa on annettava selvitys mahdollisista ammatillisista tai henkilökohtaisista yhteyksistä hakijoihin. Myös nimittävän viranomaisen on arvioitava mahdolliset eturistiriidat. Tarkastetuissa palvelukseenottomenettelyissä valintalautakunnan jäsenet eivät ilmoittaneet ammatillisia yhteyksiään hakijoihin. Nämä puutteet heikentävät avoimuuden ja hakijoiden tasapuolisen kohtelun periaatteita. Riskinä on, etteivät nämä menettelyt estä suosintaa vaikuttavalla tavalla.

Varainhoidon moitteettomuuteen liittyvät huomautukset

19 Virasto myöntää varainhoitoasetuksen säännösten mukaisesti korvauksen kotona täytettävästä päivystysvelvollisuudesta infrastruktuurin, henkilöstöressurssien ja maineenhallinnan aloilla työskentelevälle henkilöstölle. Tarkoituksena on toiminnan jatkuvuuden varmistaminen. Korvausta maksetaan 43:lle henkilöstön jäsenelle, joista 29 kuuluu hallintohenkilöstöön. Kyseisistä 29:stä hallintohenkilöstön edustajasta 12 on johtajia, mukaan lukien viraston pääjohtaja ja hänen kabinettipäällikkönsä. Euroopan

komissio laatii vuosittain neuvostolle ja Euroopan parlamentille raportin EU:n eri toimielinten päivystystehtävistä. Viimeisimmän julkaistun, vuotta 2017 koskevan kertomuksen (COM(2019) 217 final) mukaan 25,6 prosenttia päivystyskorvausta saavasta EU:n toimielinten henkilöstöstä kuului hallintovirkamiesten tehtäväryhmään; virastossa vastaava luku oli 67,4 prosenttia. Suurin osa päivystystehtäviä hoitavasta EU:n toimielinten henkilöstöstä on sopimussuhteisia toimihenkilöitä tai kuuluu hallintoavustajien tehtäväryhmään. Valtaosa heistä työskentelee turvallisuuden ja tieto- ja viestintäteknologian alan tehtävissä.

Viraston toiminnan jatkuvuutta koskevan suunnitelman mukaan henkilöstölle voidaan maksaa päivystyskorvausta yksikössä, jossa on todennettu tarve säännöllisille päivystyspalveluille. Tarkastuksessa todettiin, että toiminnan jatkuvuutta koskevaa suunnitelmaa ei ollut aktivoitu kertaakaan viimeisten neljän vuoden aikana.

Tämän ajanjakson kuluessa ilmeni joukko tapahtumia, jotka olisivat saattaneet johtaa toiminnan jatkuvuutta koskevan suunnitelman täytäntöönpanoon ja edellyttää toimia tekniseltä henkilöstöltä, mutta ei ylemmältä johdolta.

Viraston toimittamissa vaatimustenmukaisuuden tarkastuksissa havaittiin lisäksi, että eräs henkilöstön jäsen ei ollut tavoitettavissa päivystysvuoronsa aikana.

Tilintarkastustuomioistuin totesi tarkastuksessaan, että asianomainen henkilö oli kuitenkin saanut korvauksen myös kyseiseltä ajanjaksolta.

Koska toiminnan jatkuvuutta koskevan suunnitelman aktivointi on erittäin harvinaista, tilintarkastustuomioistuin katsoo, että ei ole olemassa todennettua tarvetta maksaa päivystyskorvausta viraston ylemmälle johdolle. Tämä vastaa EU:n toimielimissä sovellettavaa käytäntöä, jonka mukaan korvausta maksetaan lähinnä tekniselle henkilöstölle. Viraston tämänhetkisen päivystystiimin koko on liian suuri, eikä tilanne vastaa moitteettoman varainhoidon periaatetta.

Viraston olisi myös parannettava päivystystehtäviin liittyviä tarkastuksiaan sääntöjenvastaisten maksujen ennaltaehkäisemistä silmällä pitäen.

20 Virasto ilmoitti maaliskuussa 2014 budjettikomitealle aloittavansa neuvottelut mahdollisen kolmannen tontin hankinnasta viraston päätoimipaikan viereiseltä alueelta. Tarkoituksena oli kattaa viraston tulevat tilatarpeet. Budjettikomitea hyväksyi lukuisten maa-alan omistajan kanssa käytyjen neuvotteluiden jälkeen marraskuussa 2018 ehdotuksen hankkia tontti 4 700 000 euron hintaan. Virasto ei esittänyt lisäevidenssiä, jonka avulla se olisi perustellut tarpeen varmistaa toimitilojensa laajentaminen pitkällä aikavälillä.

Tilintarkastustuomioistuin analysoi viraston kiinteistöpolitiikkaa ja monivuotista henkilöstöpolitiikkaa koskevaa suunnitelmaa ja vertasi suunniteltua kapasiteettia sekä

tarpeita nykyisen kiinteistön kapasiteettiin. Virasto arvioi lisäävänsä henkilöstönsä määrää 300:aan vuoteen 2025 mennessä. Nykyisen kiinteistön kapasiteetti ja laajennusmahdollisuudet, jotka viraston jo ennen uuden tontin hankintaa omistama maa-ala tarjoaa, mahdollistavat 439 uuden henkilöstön jäsenen sijoittamisen toimitiloihin. Tilintarkastustuomioistuin toteaa tämän analyysin perusteella, että viraston nykyinen kiinteistö- ja maakapasiteetti riittävät kattamaan sen tulevat tarpeet.

Tilintarkastustuomioistuin muistuttaa, että se esitti viraston varainhoitoasetusta koskeneessa lausunnossaan 1/2019 johtopäätöksen, jonka mukaan että viraston budjettilyijämiä ei ollut ohjattu tuottavaan käyttöön virastossa eikä EU:n tasolla. Niinpä viraston olisi yhdessä komission kanssa tarkasteltava esimerkiksi mahdollisuutta käyttää budjettilyijämiä sellaisten rahoitusvälineiden tukemiseen, joiden avulla tuetaan eurooppalaisten yritysten tutkimus- ja innovointitoimia sekä kasvua.

Jos EIUPO ei olisi hankkinut kyseistä tonttia, sen budjettilyijämiä varainhoitovuonna 2019 olisi ollut suurempi. Tilintarkastustuomioistuin ei havainnut tosiasiallista syytä tontin hankinnalle. Näin ollen tilintarkastustuomioistuin katsoo, että tontin hankinta ei ollut tuottava tapa budjettilyijämiä käyttöön eikä hankinta ollut moitteettoman varainhoidon periaatteen mukainen.

Aiempina vuosina esitettyjen huomautusten seuranta

21 *Liitteessä* on yhteenveto toimenpiteistä, jotka virasto on toteuttanut tilintarkastustuomioistuimen aiempina vuosina esittämien huomautusten perusteella.

Tilintarkastustuomioistuimen IV jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Alex Brenninkmeijerin johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 22. syyskuuta 2020.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Klaus-Heiner Lehne
presidentti

Liite – Aiempina vuosina esitettyjen huomautusten seuranta

Vuosi	Tilintarkastustuomioistuimen huomautukset	Tilintarkastustuomioistuimen huomautusten perusteella toteutetut toimet (Toteutettu / Kesken / Tekemättä / Ei relevantti)
2016	Viraston perustamisasetuksen mukaan käännöspalveluista huolehtii Euroopan unionin elinten käännöskeskus. Tästä seuraa, että virasto on käännöskeskuksen suurin asiakas. Virasto hyödyntää yhä suuremmassa määrin sisäisiä ratkaisuja, mikä saattaa johtaa tehtävien ja niistä aiheutuvien kulujen päällekkäisyyteen.	Toteutettu
2018	Virasto teki siivouspalveluja koskevan sopimuksen epätavallisen alhaisen tarjouksen esittäneen tarjoajan kanssa. Hankintamenettely ja sen perusteella suoritettavat maksut ovat sääntöjenvastaisia. Viraston olisi analysoitava perusteellisesti tilanteita, joissa esitettävät tarjoukset ovat mahdollisesti epätavallisia, jotta se voi varmistua varainhoitoasetuksen noudattamisesta ja reilun kilpailun toteutumisesta.	Kesken
2018	IT-alan puitesopimuksen perusteella tehdyt erillissopimukset eivät liittyneet selkeästi ja läpinäkyvästi pääsopimukseen. Maksujen korotettu lisäosuus on sääntöjenvastainen. Viraston olisi tehtävä ja käytettävä erillissopimuksia vain sovellettavissa puitesopimuksissa määritettyjen hintajärjestelmien mukaisesti.	Toteutettu
2018	Virasto maksaa suuria määriä negatiivista korkoa. Viraston olisi pyrittävä suuntaamaan varojensa käyttöä tuottavampaan suuntaan.	Ei relevantti

Vuosi	Tilintarkastustuomioistuimen huomautukset	Tilintarkastustuomioistuimen huomautusten perusteella toteutetut toimet (Toteutettu / Kesken / Tekemättä / Ei relevantti)
2018	Virasto <u>oli hyödyntänyt</u> konsulttipalveluja laaja-alaisesti. Nelivuotinen puitesopimus <u>oli käytetty</u> kokonaisuudessaan vain kahden ja puolen vuoden aikana, ja ulkoisten konsulttien osuus viraston henkilöstön kokonaismäärästä oli 20 prosenttia.	Toteutettu
2018	Virasto käytti konsulttipalvelusopimusta, joka johti käytännössä palveluiden tarjoamisen sijasta työvoimanvuokraukseen. Kyseessä ei kuitenkaan ole palvelu, jota konsulttiyritykset voisivat tarjota.	Kesken
2018	Vuotuisessa työohjelmassa tai toimintakertomuksessa ei anneta tällä hetkellä tietoa siitä, kuinka monta kokoaikavastaavaa henkilöstön jäsentä palveluntarjoajat ovat asettaneet viraston käyttöön sellaisia tehtäviä varten, jotka eivät ole ydintoimintoja mutta jotka on kuitenkin sisällytetty ydintoimintoihin. Tällaiset tiedot lisäisivät läpinäkyvyyttä.	Kesken⁵
2018	Useimmissa kiinteähintaisissa erillissopimuksissa ei määritetty selkeästi suoritteita tai aikatauluja, vaan sen sijaan kuvattiin niitä yleisesti. Kaikki kiinteähintaiset suoritteet olisi määritettävä selkeästi sopimuksissa.	Toteutettu

⁵ Virasto ei pannut vuonna 2019 täytäntöön aikaan ja resursseihin pohjautuvaa sopimusta.

EUIPO:n vastaus

17. EUIPO ottaa huomioon tilintarkastustuomioistuimen huomautuksen. Vaikka valintalautakunta muutoin toimi avointa tointa koskevan ilmoituksen mukaisesti, valintaperusteiden arvioimisessa tapahtui kuitenkin tulkintavirhe. Myös valintalautakunnan päätökset olisi voitu dokumentoida paremmin. Tämän huomautuksen valossa virasto aikoo tehostaa näiden seikkojen tarkastustoimia.

18. Vaikka luottamuksellisuus- ja eturistiriitailmoituksen tarkoitus on muistuttaa henkilöstösäännöissä vahvistetuista luottamuksellisuutta ja puolueettomuutta koskevista peruseriaateista, ja ilmoituksen allekirjoittaminen vahvistaa valintalautakunnan jäsenten sitoutumisen näiden periaatteiden noudattamiseen kaikissa menettelyn vaiheissa, niiden soveltaminen ja sitovuus eivät lakkaa silloinkaan, kun hakijoiden nimet ovat tiedossa. Virasto panee kuitenkin merkille tilintarkastustuomioistuimen huomautuksen. Tilintarkastustuomioistuimen ehdotuksen mukaisesti virasto on jo ottanut käyttöön erilliset ilmoitukset luottamuksellisuudesta ja eturistiriidoista siinä menettelyn vaiheessa, jolloin hakijoiden nimet ovat tiedossa.

19. Kansainvälisten laatustandardien ja viraston sisäisen valvontakehyksen vaatimusten mukaisesti virasto on ottanut käyttöön toiminnan jatkuvuutta koskevan suunnitelman. Toiminnan jatkuvuutta koskeva suunnitelma on joukko strategioita ja menettelyjä, joilla pyritään vähentämään hämmennystä hätätilanteissa. Siinä ennakoitaan kriittiset vaikutukset toimintaan ja annetaan ohjeita tehokkaan palautumisen tukemiseen ja normaalin toiminnan jatkamiseen.

Toiminnan jatkuvuutta koskevassa suunnitelmassa on määritelty joukko kriisinhallintaryhmään ja liiketoiminnan tukiryhmään kuuluvia tehtäviä, joihin sisältyy päivystämistä ja joita hoitavat henkilöt ovat näin ollen oikeutettuja henkilöstösääntöjen mukaiseen päivystyskorvaukseen.

Tilintarkastustuomioistuin esitti tilintarkastuskertomuksessaan vuosina 2013 ja 2014 päivystyskorvauksia koskevan huomautuksen. Tämän seurauksena viraston budjettikomitea vahvisti toiminnan jatkuvuutta koskevan suunnitelman. Vahvistamista edelsi budjettikomitean esitys, jossa myös tuotiin esiin päivystyskorvaukseen oikeutettujen johtajien määrä ja siihen liittyvän varmistusmenetelmän perustaminen. Huomautuksen edellyttämät toimet katsottiin tällöin täytetyiksi. Tilintarkastustuomioistuimen uuden huomautuksen myötä virasto esittää päivystyskorvauksia koskevan tilanteen jälleen budjettikomitealle.

Vaikka toiminnan jatkuvuutta koskevan suunnitelman käyttöönotto on kaikeksi onneksi poikkeuksellista, se otettiin viimeaikaisesti käyttöön covid-19-pandemian seurauksena. Sen ansiosta virasto on pystynyt toimimaan nopeasti, mikä on ollut keskeistä sen maineen ja julkisuuskuvan moitteettomuuden takaamiseksi. Virasto on pidentänyt asiakkaidensa määräaikoja, reagoinut nopeasti toimittajiensa osalta ja ennen kaikkea toiminut nopeasti henkilöstönsä turvallisuuden takaamiseksi samalla, kun se on tarjonnut ympärivuorokautiset korkealaatuiset palvelut asiakkaidensa käyttöön. Ottaen huomioon viraston toiminnan kriittisyyden (yli 1 000 hakemusta päivässä ja 600 reaaliaikaista keskustelua asiakkaiden kanssa), viraston ylemmän johdon jatkuva käytettävissä olo ja toiminnan ohjaaminen osoittautui tarpeelliseksi varmistettaessa, että virasto oli jälleen täysin toimintakykyinen 24 tunnin sisällä sen sulkemispäätöksestä henkilöstön siirryttyä etätyöhön.

Päivystyskorvauksina maksettiin 225 568,34 euroa, mikä vastaa 0,09 % viraston tuloista vuonna 2019 ja 0,05 % viraston talousarviosta.

Lopuksi virasto panee merkille tilintarkastustuomioistuimen kehotuksen parantaa tehtyjä tarkastustoimia. Havaittu perusteeton maksu on jo peritty takaisin.

20. Kuten tilintarkastustuomioistuin totesi, virasto ilmoitti budjettikomitealle jo vuonna 2014, että neuvottelut viraston päätoimipaikan vieressä sijaitsevan kolmannen tontin mahdollisesta hankinnasta aloitetaan.

Viraston maa-alueen vieressä olevan ainoan saatavilla olevan tontin ostamista pidettiin välttämättömänä, jotta viraston alueen pitkän aikavälin laajentuminen voidaan varmistaa, etenkin kun vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuminen otetaan huomioon.

4 700 000 euron hankintahinta on alle 40 % velasta, joka tontilla taataan, ja puolet alkuperäisen tarjouksen hinnasta. Virasto katsoo, että hankintahinta on moitteettoman varainhoidon periaatteen mukainen, ja esitti sen vuoksi budjettikomitealle uuden tontin hankkimista. Budjettikomitea hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Budjettilyijäämän tuottavaa käyttöä koskevan huomion osalta virasto vahvistaa, että kertynyttä ylijäämää ei käytetty tontin hankintaan. Hankinta rahoitettiin toimintatalousarvosta tähän tarkoitukseen hyväksytyillä määrärahoilla.

Tilintarkastustuomioistuimen lausuntoon sisältyvä ehdotus budjettilyijäämän tuottavasta käytöstä on käynnistänyt keskusteluja Euroopan komission kanssa. Ensimmäiset aloitteet budjettilyijäämän kertyneiden varojen käytöstä on jo sisällytetty vuoden 2020 talousarvioon, ja uusia toimia ollaan käynnistämässä vuonna 2021 yhteistyössä Euroopan komission kanssa.

TEKIJÄNOIKEUDET

© Euroopan unioni, 2020.

Datan ja asiakirjojen uudelleenkäyttöä koskevat Euroopan tilintarkastustuomioistuimen periaatteet pannaan täytäntöön avoimen datan politiikkaa ja asiakirjojen uudelleen käyttämistä koskevalla [Euroopan tilintarkastustuomioistuimen päätöksellä 6-2019](#).

Ellei toisin ilmoiteta (esimerkiksi yksittäisissä tekijänoikeusilmoituksissa), Euroopan tilintarkastustuomioistuimen sisältöihin, jotka EU omistaa, myönnetään käyttöoikeudet [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#) -käyttöoikeuden nojalla. Tämä merkitsee, että uudelleenkäyttö on sallittua, jos sisällön tuottaja mainitaan asianmukaisesti ja sisältöön tehdyistä muutoksista ilmoitetaan. Uudelleenkäyttäjät ei saa vääristää asiakirjojen alkuperäistä merkitystä tai sanomaa. Euroopan tilintarkastustuomioistuin ei vastaa mistään seurauksista, jotka johtuvat uudelleenkäytöstä.

Uudelleenkäyttäjän on hankittava tarvittavat lisäoikeudet, jos tietyssä sisällössä (esimerkiksi Euroopan tilintarkastustuomioistuimen henkilöstöstä otetuissa valokuvissa) esitetään tunnistettavissa olevia henkilöitä tai jos sisällössä on mukana kolmansien tahojen töitä. Jos tällainen lisäoikeus saadaan, yllä mainittu yleinen käyttöoikeus peruuntuu. Lisäoikeutta koskevassa luvassa on selvästi ilmoitettava käyttöoikeuden rajoitukset.

Jos sisällöt eivät ole EU:n omaisuutta, voi olla, että lupa niiden käyttöön tai jäljentämiseen on pyydettävä suoraan asianomaisilta tekijänoikeuksien haltijoilta.

Tietokoneohjelmistot tai asiakirjat, joihin kohdistuu teollisoikeuksia, kuten patenteja, tavaramerkkejä, rekisteröityjä malleja, logoja ja nimiä, eivät kuulu Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uudelleenkäyttöperiaatteiden piiriin, eikä niiden käyttöön anneta lupaa.

EU:n toimielinten verkkosivuilla (joiden verkkotunnuksen loppuosa on europa.eu) on linkkejä ulkopuolisille verkkosivuille. Koska Euroopan tilintarkastustuomioistuin ei vastaa näistä sivustoista, on suositeltavaa, että tutustutte niiden tietosuoja- ja tekijänoikeusperiaatteisiin.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen logon käyttäminen

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen logoa ei saa käyttää ilman tilintarkastustuomioistuimen ennakkosuostumusta.